

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtási eljárás felfüggesztésének esetei,
különös tekintettel a méltányolható körülményekre**

Szerző:

dr. Molnárné dr. Asztalos Zsuzsanna

Kézirat lezárva:

Miskolc, 2018. 11.12.

I. Bevezetés

"Mi van hát a törvényesség felett? - A méltányosság."

V.H.

A fenti idézet e két mondatában foglalja össze jelen tanulmányban részletesen kifejtett gondolatokat, miszerint annak ellenére, hogy a jogalkotó a végrehajtási eljárást minden részletre kiterjedően teljes körűen szabályozta, vannak olyan szabályai, amelyek csak úgy érik el az általuk kívántani kívánt joghatást, ha az azokat szabályozó élethelyzetek méltányosan kerülnek elbírálásra.

A tanulmányban arra törekedtem, hogy egy átfogó képet adjak a végrehajtási eljárás felfüggesztésére vonatkozó szabályokról mind elméleti mind gyakorlati szempontból, különösen nagy hangsúlyt fektetve a végrehajtási eljárás méltányolható körülményekre tekintettel történő felfüggesztése esetén kialakult bírói gyakorlatra.

E körben először bemutatom a végrehajtásra, illetve annak felfüggesztésére vonatkozó szabályozások történelmi előzményeit, kiemelve, hogy milyen indokok vezettek a jelenlegi szabályozás kialakulásához, majd áttérve a hatályos szabályokra kifejtésre kerülnek a végrehajtás felfüggesztésének egyes esetei.

A dolgozat központi részét a végrehajtási eljárás méltányolható körülményekre történő felfüggesztése képezi, amelynek keretében részletesen bemutatom, hogy mely körülmények azok, amelyeket a bíróság mérlegelési jogkörében méltányolhatónak tekint, kitérve az ezzel kapcsolatos eljárási szabályokra, a felmerülő gyakorlati nehézségekre, eljárási szabályokra.

Ezt követően a végrehajtás felfüggesztésének egyes esetei kerülnek kifejtésre, kiemelve a végrehajtást kérő által történő felfüggesztésnek a jogintézményét, illetve azt, hogy a végrehajtás

felfüggesztésére sor kerülhet más jogszabályok alapján is.

Végezetül bemutatom a végrehajtás felfüggesztésének hatályait kitérve és választ keresve a bírói gyakorlatban előforduló jogértelmezési nehézségekre.

II. A végrehajtás és a felfüggesztésének történeti kialakulása

A jogszabályok érvényre juttatását az önkéntes teljesítés hiányában az állam kényszerítő ereje biztosítja, amelyet az arra hivatott állami szervek alkalmaznak.

A bírósági végrehajtás számos jogággal mint a polgári joggal, a családjoggal, a gazdasági joggal, büntetőjoggal államigazgatási joggal áll kapcsolatban és az említett jogágak anyagi jogi szabályainak érvényesülését szolgálja.

Maga a végrehajtás irányulhat személy és vagyon ellen egyaránt, azonban a bírósági végrehajtás elsősorban vagyon ellen irányul, amely érintheti a személy teljes vagyonát (teljes vagyoni végrehajtás) és egyes vagyontárgyait (egyedi végrehajtás).

*"A bírósági végrehajtás az egyedi vagyoni végrehajtás fő útja; az a viszonylag önálló-rendszerint más jogvitát eldöntő eljáráshoz kapcsolódó - polgári nemperes eljárás, amelynek során a bíróság, illetőleg a bírósági szerv általában vagyoni kényszerrel juttatja érvényre a kötelezettség teljesítésére vagy biztosítására irányuló jogi szankciót."*¹

A végrehajtásra vonatkozó első ismert szabályozást a hazai jogrendben a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában született 1868. évi LIV. törvénycikk 324-474 §-ai tartalmazták, míg az első önálló végrehajtásra vonatkozó szabályozást az 1881. évi LX. törvénycikk jelentette.

Több mint fél évszázaddal később 1955. szeptember 1. napján hatályban lépett az 1955. évi 21. törvényerejű rendelet, amely a végrehajtásra vonatkozó törvénycikket hatályon kívül helyezte.

E törvényerejű rendelet a szocialista életviszonyokból kiindulva egységesen és átfogóan szabályozta a bírósági végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseket, azonban a társadalmi-gazdasági viszonyok

¹ VIDA István: A bírósági végrehajtás. In: NÉMETH János szerk: A polgári nemperes eljárások. Átdolgozott kiadás. Budapest, Ligutúra Kiadó 1996. 278. o.

fejlődése következtében számos új körülményt is figyelembe kellett venni. Lényegesen megváltoztak az állampolgárok jövedelmi, vagyoni viszonyai, általános jövedelemforrássá vált a munkabér, illetve szövetkezeti járandóság másrészt az életszínvonal emelkedésével a lakosság már több és értékesebb vagyontárgyakkal rendelkezett, mint pl. gépjármű, értékes, tartós fogyasztási cikkek, lakás, üdülő stb.). Ezek végrehajtás alá vonása pedig új problémákat vetett fel a szabályozásban is, amelyre figyelemmel a végrehajtási jogszabályokat hozzá kellett igazítani a jogrendszeri változásokhoz.² Ennek hatására született meg az 1979. évi 18. törvényerejű rendelet, illetve annak végrehajtásáról szóló 14/1979. (IX.17.) IM rendelet, amelyek egységes szerkezetbe foglalva alkották a bírósági végrehajtási kódexet.

Hazánkban a bírósági végrehajtást jelenleg az 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szabályozza, amelynek megalkotását a megváltozott társadalmi-gazdasági körülmények, az Alkotmány jelentős módosulása, a jogállam követelménye, valamint hazánknak az Egyesült Nemzetek Szervezete és az Európa Tanács égisze alatt létrejött egyezményekhez való csatlakozása indokolta.

A Vht. 1994. szeptember 1. napján lépett hatályba, és az eltelt több mint 24 évben több jelentős változáson ment keresztül.

III. A végrehajtás felfüggesztésének esetei

A Vht. értelmében a már megindult bírósági végrehajtás végrehajtható okirat alapján addig folyik, amíg a célját el nem éri, vagyis amíg a végrehajtást kérő nem jut hozzá jogos követeléséhez.

Történhetnek azonban olyan események, amelyek a végrehajtást kérő végrehajtás kérését befolyásolhatják, így ezen események kezelésére szolgál a végrehajtás felfüggesztése. A végrehajtás felfüggesztése azt jelenti, hogy a végrehajtás megáll egy pillanatnyi helyzetben, így további végrehajtási cselekmények néhány kivételtől eltekintve nem fogantathatók. A felfüggesztés egy eljárási cselekmény, amely a bíróság döntésén alapulva szakítja meg az eljárást akkor is, ha egy

² Az 1979. évi 18. törvény cikk Indokolása, <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/4/id/97900018.TRI/> letöltés ideje. 2018.10.30.

külső körülmény teszi azt szükségessé.

A Vht. eredeti szövege szerint a végrehajtás felfüggesztésére főszabályként a végrehajtást kérő kérelmére került sor, azonban az adós is terjeszthetett elő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet, amelyre vonatkozóan hasonló szabályokat tartalmaztak már az 1955. évi 21. törvényerejű rendelet 36. és 37. §-ai, valamint az 1979.évi 41.§-ának első és második fordulatai is.

A jelenleg hatályos Vht értelmében a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelem előterjeszthető önálló, illetve járulékos kérelemként egyaránt. Önálló kérelemként a végrehajtást kérő, a zálogjogosult, illetve az adós terjesztheti elő, amelyről minden esetben a végrehajtást fogatosító bíróság dönt.

Járulékos kérelem alapján akkor kerülhet sor a végrehajtás felfüggesztésére ha a végrehajtható okirattal szemben jogorvoslattal éltek, például ha fellebbezést terjesztettek elő a letiltó végzéssel szemben, kérték a végrehajtási lap visszavonását vagy a végrehajtási záradék törlését vagy pedig a végrehajtó intézkedésével szemben kifogást terjesztettek elő.³

A fentiekől meg kell különböztetni a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló bírósági határozat végrehajthatóságának a felfüggesztését, amelyre a Pp-nek a vonatkozó rendelkezései irányadóak, így járulékos kérelemként terjeszthető elő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem pl. zálogjogosult végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódásának az engedélyezése iránti kérelem, végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per, igényper, vagy kézbesítési kifogás esetén. A végrehajtás felfüggesztésére sor kerülhet továbbá amikor azt más törvény lehetővé teszi, mint pl. a választott bírósági határozat érvénytelenítése iránti kereset esetében.

A Vht 48. §- alapján a felfüggesztésnek vannak fakultatív és kötelező esetei. Kötelező a végrehajtás felfüggesztése amennyiben azt a végrehajtást kérő kéri és az másnak a jogát nem sérti, valamint amennyiben a zálogjogosult a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti kérelmet terjeszt elő, de ebben az esetben a felfüggesztés kizárólag a lefoglalt vagyontárgyra

3 Pestovics Ilona, In: Bírósági végrehajtás, Jogi szakvizsga kézikönyvek, Novissima Kiadó, Budapest, 2010. 95.o

vonatkozik.

A végrehajtás egyéb esetekben történő felfüggesztése minden esetben bírói mérlegeléstől függ.

IV. A végrehajtás felfüggesztése az adós kérelme alapján

A legnagyobb bírói mérlegelést az adós által előterjesztett végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem igényel.

Az adós kérelmére történő felfüggesztésnek elsősorban az a célja, hogy az önálló bírósági végrehajtó a felfüggesztés időtartam alatt további végrehajtási cselekményeket ne foganatosítson, azaz az adós haladékat kapjon kötelezettsége teljesítésére, a végrehajtást kérő felé fennálló tartozásának a rendezésére.

Amennyiben a bíróság az adós kérelmére a pénzkövetelésre irányuló végrehajtást függeszti fel, úgy abban az esetben a felfüggesztés hatálya az adós munkabéréből történő letiltására, az ingó vagyontárgyak és az ingatlan értékesítéséről szóló hirdetmény elkészítésére, a vagyontárgyak értékesítésére és a végrehajtás során befolyt összegek kifizetésére terjed ki, a többi végrehajtási cselekményt foganatosítani kell.

A Vht. 48. § (3) bekezdésében kimondja, hogy *"a végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal."*

Fenti szakasz lényege alapvetően a méltányolható körülmény kifejezésben ragadható meg, amely véleményem szerint igazságos hozzáállásban nyilvánul meg, amely által az adós felfüggesztés iránti kérelmét úgy bírálja el a bíróság, hogy az adott élethelyzetét pillanatnyi személyi és vagyoni körülményeit veszi figyelembe. A jogalkotó egy megszorítást határoz meg az adós által

előterjeszthető kérelem elbírálása tekintetében, amikor kimondja, hogy a felfüggesztés feltétele, hogy az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal. Ennek a megszorításnak az a magyarázata, hogy nem várhat el a bíróságtól méltányosságot az, aki korábban jogszerűtlen magatartást tanúsított.

A Vht. 48. § (5) bekezdése értelmében *"a bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát."*

Tekintettel arra, hogy a jogszabály nem taxatív sorolja fel azokat a körülményeket, amelyeket a bíróságnak a döntése során figyelembe kell vennie a különös kifejezés arra utal, hogy a bírósága felsoroltakon kívül más körülményeket is értékelhet, feltéve, hogy ezek a méltányosság körébe tartoznak.⁴

Nincs azonban kialakult egységes gyakorlat arra nézve, hogy milyen jellegű, mely időpontban és mely személyi körre vonatkozóan bekövetkezett körülmények alapozzák meg a végrehajtás felfüggesztését.

Álláspontom szerint a végrehajtás felfüggesztése körében kizárólag olyan körülmények értékelhetőek érdemben, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak, átmeneti jellegűek és a végrehajtás elrendelését követően merültek fel. A fent felsoroltra tekintettel megalapozza véleményem szerint a végrehajtás felfüggesztését, ha az adós önhibájából kívül elveszíti munkahelyét, ha önmaga vagy valamelyik családtagja olyan balesetet szenved, amely nem okoz maradandó fogyatékosodást, tartós egészségkárosodást, hiszen ezek olyan körülmények, amelyek átmenetileg kihatnak az adós személyi és vagyoni körülményeire, de azok helyreállítására reális esély mutatkozik.

A végrehajtás felfüggesztésének az alapjául szolgáló oknak átmenetileg kell fennállnia, így speciális

4 BH1997.346.

helyzet áll elő, amikor megváltozott munkaképességű személy terjeszt elő kérelmet össz-szervezeti egészségkárosodására hivatkozással.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény értelmében megváltozott munkaképességű személynek azt tekintjük, és az a személy jogosult az ellátásra, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 %-os vagy kisebb mértékű. A fenti törvény alapján az jogosult pénzbeli ellátásra, aki egyébként más pénzbeli ellátásban nem részesül, kereső tevékenységet nem végez.

A jogszabály különbséget tesz két pénzbeli ellátás között, amely a rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás. A rehabilitációs ellátás a foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek, míg a rokkantsági ellátás a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

A rokkantsági ellátás célja, hogy a nem foglalkoztatható, illetve foglalkozási rehabilitációra nem javasolható személyek számára tartósan biztosítsa az egészségkárosodás miatt kieső jövedelmet.

Véleményem szerint amikor az adós arra hivatkozással terjeszt elő kérelmet, hogy egészségkárosodott személy, mindig a szakértői véleményben szereplő foglalkoztatás, a foglalkoztatási rehabilitáció kap szerepet.

Amennyiben olyan adós terjeszt elő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelméet, aki rehabilitációs ellátásban részesül (rehabilitálható) arra tekintettel, hogy a szakértői véleményben foglaltak szerint rehabilitálható, és az össz-szervezeti egészségkárosodása 60 %-os vagy annál kisebb mértékű, és a körülmények a végrehajtás elrendelése után következtek be, helye lehet végrehajtás felfüggesztésének.

Amennyiben azonban az adós rehabilitációja nem javasolt, ezen belül egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja

nem javasolt, vagy egészségi állapota alapján tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, azonban a komplex minősítés szakmai szabályairól szóló rendeletben meghatározott egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt sikeresen nem terjeszthet elő végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet.

Szintén megalapozza a végrehajtás felfüggesztését és kivételes nyomos indok áll fenn az adós oldalán, abban az esetben, ha a tartásra jogosult gyermekével együtt külföldre, ismeretlen helyre távozik. Ilyen esetben nincs helye a végrehajtás megszüntetésének.⁵

Az adósok által a Vht. 48. § (3) bekezdésére hivatkozással előterjesztett kérelmek a gyakorlatban igen változatosak, jellemzően olyan körülmények, amelyek már jóval a kötelezettség vállalást megelőzően is fennálltak. Ide tartoznak azok a kérelmek, amelyekben az adósok a tartós súlyos betegségeikre hivatkozással kérik a végrehajtás felfüggesztését, a kérelemhez csatolt igazolásokból a bíróság azonban javarészt azt állapítja meg, hogy ezek a betegségek, már a végrehajtás elrendelését megelőzően is fennálltak.

Nem ritkán előforduló eset, hogy az adósok arra hivatkozással terjesztenek elő felfüggesztés iránti kérelmet, hogy a jövedelmüket letiltás terheli, a fennmaradó összeg megélhetésükre nem elegendő. A kialakult bírói gyakorlat értelmében azonban az ilyen kérelmek azért nem állják meg a helyüket, mert az adós a meglévő személyi és vagyoni körülményei ismeretében vállalta a végrehajtható okirat alapjául szolgáló kötelezettséget.

Sok esetben terjesztenek elő továbbá kérelmet arra hivatkozással, hogy a végrehajtható okiratban foglalt követeléssel nem tartoznak, a végrehajtást kérővel jogviszonyban nem álltak, a végrehajtást kérővel szemben büntetőfeljelentést tettek, vagy egyéb eljárást indítottak. Ezekben az esetekben más jogszabályok lehetőséget kínálnak a végrehajtás felfüggesztésére, azonban a Vht.48.§ (5) bekezdésében értékelhető méltányolható körülményként nem szolgálnak, így e körben nincs helye a végrehajtás felfüggesztésének.

5 BH1999.215.

A leggyakoribbak azonban az ingatlannal kapcsolatos eljárási cselekmények előtt pár nappal előterjesztett felfüggesztés iránti kérelmek, amikor a végrehajtás szinte már az utolsó stádiumába kerül.

Az adósok ilyenkor utolsó szalmaszálként próbálnak élni a törvény adta lehetőséggel, hiszen egy ilyen esetben az adós, illetve családtagjai lakhatása kerül veszélybe. Ilyenkor a Vht. 48.§ (3) bekezdésétől függetlenül megoldást jelent számukra a Vht.154/A § (4) bekezdése, amely kimondja, hogy a végrehajtást fogatosító bíróság az adósnak- a becsérték közlésének kézhezvételétől számított 15 napon belül előterjesztett- kérelmére az ingatlan elhagyására egyszeri halasztást adjon, ha az ingatlan a Vht.147.§ (3) és (4) bekezdésében foglaltaknak megfelel, és az adós elhelyezését ideiglenesen sem tudja biztosítani.

A fentiek szerint biztosított halasztás időtartama az árverés időpontjától számított hat hónapig terjedhet.

Bár ez a lehetőség az adósok számára biztosított, mégis nagyon ritkán élnek vele talán azért, mert a jogszabály a kérelem előterjesztésére szigorú határidőt szab, és az adósok véleményem szerint sok esetben a becsérték végrehajtó általi közlésekor még nem szembesülnek azzal, hogy amennyiben az árverés sikeres lesz, az ingatlant el kell hagyniuk.

IV.1. A bíróság döntése az adós kérelméről

A bíróság az adós által előterjesztett kérelemről akkor tud döntést hozni, amikor a döntéshez szükséges valamennyi irat rendelkezésre áll, így amennyiben a végrehajtást önálló bírósági végrehajtó fogatosítja, úgy megkereséssel él az önálló bírósági végrehajtó felé a végrehajtási ügy iratanyagának a beterjesztése iránt.

Abban az esetben, ha az adós által előterjesztett kérelem hiányos ekként az érdemi elbírálásra nem alkalmas, a bíróság tájékoztatva az adóst a Vht. 48. (3) és (5) bekezdéseiről általában nyolc napos

határidő tűzésével hívja fel a hiányok pótlására azzal, hogy amennyiben a hiánypótló végzésben foglaltaknak az adós nem tesz eleget, a bíróság kérelmét érdemi vizsgálat nélkül el fogja utasítani. Rövid határidő tűzése jelen esetben azért szükséges, mert a bíróságnak a végrehajtás felfüggesztésről 15 napon belül döntést hoz, és döntését a végrehajtóval azonnal közölnie kell.

A Vht. 48.§ (4) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a felfüggesztésről szóló döntéshez szükséges a bíróság a feleket meghallgathatja.

A fenti szakasz alkalmazása a bíróság számára pusztán egy lehetőség, a Vht. 48. § (3) bekezdése alapján előterjesztett kérelmek esetén miután az adósok előadták a bírói mérlegelés alá eső méltányolható körülményeket, a bíróságnak az adós kérelme alapján - esetleges hiánypótlást követően- kell felvállalnia a döntést, hogy az adós által okiratokkal is igazoltakat elfogadja-e a felfüggesztés alapjául szolgáló méltányolható körülményként vagy sem.

A bírósági végrehajtás felfüggesztéséről nemperes eljárásban általában bírósági titkárok hoznak döntést, így úgy gondolom, hogy a bírói hivatásra történő felkészülés céljából mindenképp hasznos, ha az adós által becsatolt okiratokat és előadott tényeket összegezve a végrehajtást kérő megnyilatkoztatása nélkül hoznak döntést. Így nem fordulhat elő olyan eset, hogy esetlegesen méltányolható - és felfüggesztésre okot adó- körülmény fennállása esetén születik egy olyan döntés, amely az adós felfüggesztés iránti kérelmét azért utasítja el, mert megnyilatkoztatását követően a végrehajtást kérő akként nem járul hozzá a végrehajtás felfüggesztéséhez.

Álláspontom szerint akkor jár el helyesen a bíróság, ha mérlegelve az adós által becsatolt okiratokat és előadott tényeket eltekint a végrehajtást kérő megnyilatkoztatásától, abban az esetben, ha álláspontja szerint fennállnak a Vht. 48. § (3) bekezdése szerinti feltételek. Ellenkező esetben a végrehajtást kérő nyilatkozatára vára az adós hátrányt is szenvedhet, tekintettel arra, hogy a végrehajtás felfüggesztésének a hatálya a felfüggesztést elrendelő végzés meghozatalának a napján áll be.

Véleményem szerint kizárólag abban az esetben célszerű megnyilatkoztatni a végrehajtást kérőt

rövid határidő tűzésével, ha a bíróság álláspontja szerint a végrehajtás felfüggesztésére méltányolható körülmények alapján nem kerülhet sor, de remény mutatkozik arra, hogy a végrehajtást kérő az adós által elmondottak alapján maga kéri a végrehajtás felfüggesztését.

A kialakult gyakorlat értelmében a bíróság a végrehajtást kérő kérelmét - a személyes adatokat tartalmazó okiratok nélkül- megküldi a végrehajtást kérő részére azzal, hogy amennyiben a végrehajtást kérő a bíróság felhívására a megadott határidőn belül nyilatkozatot nem tesz, a bíróság úgy tekinti, hogy a végrehajtás felfüggesztéséhez hozzájárulását nem adja.

Amikor a bíróság a felfüggesztésről meghozza a döntését, akkor végrehajtást valamennyi vagy azon végrehajtási cselekményekre kiterjedő hatállyal függeszti fel, amely a felfüggesztés okára és céljára figyelemmel feltétlenül szükséges, a felfüggesztés nem terjed ki a végrehajtás fogatosítása során szükséges bírói döntések meghozatalára és a felfüggesztést megelőzően előterjesztett végrehajtási jogorvoslati kérelmek elbírálására. A bíróság a végrehajtás felfüggesztése tárgyában 15 napon belül dönt és a felfüggesztést azonnal közli a végrehajtóval.⁶

Az adósnak a felfüggesztés ideje alatt azonban továbbra is minden tőle elvárhatót meg kell tennie annak érdekében, hogy a végrehajtást kérő részére a felfüggesztés megszüntetését követően teljesíteni tudjon, tekintettel arra, hogy a végrehajtás felfüggesztése nem mentesíti az adóst a végrehajtható okiratban foglaltak teljesítése alól.

Gyakran fordul elő, hogy fenti szakasz alapján az adós kétségbeesett hozzátartozója, házastársa, élettársa vagy egyéb érdekelt terjeszt elő felfüggesztés iránti kérelmet, azonban az ilyen előterjesztők „perbeli legitimációval” nem rendelkeznek, így az ilyen kérelmeket a bíróság a Vht.9.§-a alapján alkalmazandó a Pp. 176.§ (1) bekezdésének g) pontja alapján elutasítja.

6 Vht. 50.§ (1)-(2) bekezdés

V. A végrehajtás felfüggesztése a végrehajtást kérő kérelmére

A végrehajtást kérő által előterjesztett kérelem a végrehajtás felfüggesztés körében önálló kérelemnek minősül.

A Vht. 48. § (1) bekezdése kimondja, hogy *"a végrehajtást foganatosító bíróság köteles a végrehajtást felfüggeszteni, ha ezt kívánta a végrehajtást kérő, és a felfüggesztés másnak a jogát nem sérti."*

A Vht. alapkoncepcióját tekintve fenti szakasz a végrehajtást kérő rendelkezési jogából indul ki, amelynek értelmében amennyiben a végrehajtást kérő maga kéri a végrehajtás felfüggesztését és a felfüggesztés másnak a jogát nem sérti a bíróságnak nem kell mérlegelnie a felfüggesztésre okot adó körülményeket, hanem - figyelemmel a többi jogosult érdekeire- fel kell függeszteni a végrehajtást.

A végrehajtást kérő szabadon rendelkezik a végrehajtandó követeléssel, így arról le is mondhat, illetve annak teljesítésére az adósnak halasztást is adhat. Az is előfordulhat azonban, hogy azért kéri a végrehajtást kérő a végrehajtás felfüggesztését, mert a végrehajtandó okirat ellen jogorvoslattal éltek, illetve az adós végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási pert indított, és (bár az eljáró bíróság nem függesztette fel a végrehajtást) a végrehajtást kérő így akarja megelőzni a visszvégrehajtás során tőle behajtandó járulékok növekedését.⁷

A végrehajtást kérő kérelmére a végrehajtás felfüggesztése a gyakorlatban leginkább a meghatározott cselekmények végrehajtása körében merül fel, legtöbbször amikor a végrehajtás ingatlan kiürítés iránt folyik. A végrehajtást kérő ilyen esetben általában önkormányzat, aki arra tekintettel kéri a végrehajtás felfüggesztését, hogy az adóssal a fennálló tartozásának rendezésére részletfizetési megállapodást kötött, amelyre figyelemmel lehetőség kínálkozik arra, hogy az adóssal ismételten bérleti szerződést kössön, így a kettejük közötti jogviszony helyreálljon.

Nem függesztheti fel azonban a bíróság a végrehajtást akkor, ha a felfüggesztés másnak a jogát sérti, ami megnyilvánulhat az adós, a végrehajtó vagy másik végrehajtást kérő (pl. bekapcsolódott zálogjogosult), vagy akár harmadik személy alanyi jogának sérelmében.

Abban az esetben, ha az ügyben több végrehajtást kérő is szerepel, vagy az eljárásba zálogjogosult is bekapcsolódott, a végrehajtás felfüggesztésére csak valamennyiük közös kérelmére, közös beleegyezéssel kerülhet sor, vagy csak a felfüggesztést kérő végrehajtást kérő követelésének érvényesítése vonatkozásában lehet felfüggeszteni a végrehajtást. Sérti a végrehajtó érdekét, így nincs helye végrehajtás felfüggesztésének amennyiben a fizetéseképtelen adós lefoglalt vagyontárgyaira történő soron következő végrehajtási cselekménnyel az eljárás eredményesen befejezhető lenne.

Előfordulhat olyan eset is, hogy nem a végrehajtás felfüggesztése, hanem a felfüggesztés megszüntetéséről történő döntés hiánya okoz érdeksérelmet a végrehajtó részére.

Ez általában akkor fordul elő, ha a végrehajtást kérő kérelmére függesztette fel a bíróság a végrehajtást, és időközben az adós a végrehajtást kérő felé rendezte tartozását, azonban sem az adós, sem a végrehajtást kérő nem kéri a felfüggesztés megszüntetését.

A Vht. 34.§ (5) bekezdése alapján ilyen esetben a végrehajtót megillető végrehajtási költségek kiegyenlítéséről a végrehajtást kérőnek kell gondoskodnia.

A végrehajtást kérő az adós teljesítésével sok esetben azonban megelégszik, így nem áll érdekében kérni a végrehajtási eljárás folytatását, hiszen egy ilyen esetben neki kell megfizetni a végrehajtót megillető végrehajtási költségeket. Figyelemmel azonban a Vht. 34. § (1) bekezdésére a végrehajtás folytatásának az elrendelése esetén a végrehajtás már csak a költségekre folya tovább.

A fentiekből látható, hogy az adósnak szintén nem áll érdekében kérni a felfüggesztés megszüntetését és az eljárás folytatását.

A végrehajtó egy ilyen esetben joggal kérhetné a bíróságtól azt, hogy rendelje el a bíróság a végrehajtás felfüggesztésének a megszüntetését és az eljárás folytatását, tekintettel arra, hogy a felfüggesztés az érdekét jelentősen sérti.

A Vht. 50. § (6) bekezdése alapján a bíróság a végrehajtás felfüggesztésének indokoltságát a fél indokolt kérelmére vizsgálhatja felül, nincs azonban egységes jogértelmezés arra nézve, hogy az önálló bírósági végrehajtó a végrehajtási eljárásban félnek minősül-e vagy sem.

Álláspontom szerint jelentősen sérti a végrehajtó érdekét az, ha az adós teljesítésére tekintettel a végrehajtási eljárás továbbra is fel megakadályozása érdekében lehetőséget kell biztosítani a végrehajtónak arra, hogy fenti esetben félként kezdeményezze a végrehajtási eljárás folytatásának az elrendelését.

VI. A végrehajtás felfüggesztésének egyéb esetei

A végrehajtás felfüggesztésére egyéb okokból is sor kerülhet, ide tartozik az az eset, ha a zálogjogosult a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti kérelmet terjeszt elő, ha a végrehajtás alapjául szolgáló határozattal szemben valamilyen aggály merül fel, ha a végrehajtás alapjául szolgáló határozattal szemben valamilyen jogi aggály merült fel, ha a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal éltek, továbbá ha azt törvény lehetővé teszi.

VI.1. A végrehajtás felfüggesztése a zálogjogosult kérelme alapján

A végrehajtási eljárás zálogjogosult eljárásba történő bekapcsolódásának az engedélyezése iránti kérelmére tekintettel történő felfüggesztését a Vht. 48. § (2) bekezdésében szabályozza, amelyet a 2000. évi CXXXVI. törvény 26. §-a iktatott be 2001. szeptember 1-jei hatállyal.

A bíróságnak a végrehajtás ezen okból történő felfüggesztése tekintetében, amennyiben a zálogjogosult a kérelmét a törvényben meghatározott határidőben terjeszti elő nincs mérlegelési

jogköre, a végrehajtás felfüggesztése ilyen esetekben kötelező.

A bíróságnak ilyen esetben a felfüggesztésről három munkanapon belül rendelkeznie kell, és erről a felfüggesztést elrendelő végzés egyidejű megküldésével a végrehajtót haladéktalanul értesítenie kell.

A felfüggesztés hatálya azonban nem a teljes végrehajtási eljárásra, hanem csak a lefoglalt és a bekapcsolódással érintett vagyontárgyra, a gyakorlatban tipikusan ingatlanra terjed ki.

A végrehajtás felfüggesztés ilyen esetben azért is fontos, mert amennyiben a vagyontárgy árverés útján értékesítésre kerül, az árverési vevő tehermentesen szerezne tulajdont, így a zálogjog megszűnne, zálogjogosult követelésére pedig nem lenne további biztosíték.

A végrehajtás felfüggesztésének az időtartama e körben nem korlátlan, a felfüggesztés a zálogjogosult végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódását engedélyező végzés jogerőre emelkedéséig tart. Amennyiben a bíróság végzése jogerőssé válik a bíróság hivatalból dönt a felfüggesztés megszüntetéséről és rendeli el a végrehajtási eljárás folytatását.

Általánosan kialakult gyakorlat, hogy amennyiben a bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján úgy ítéli meg, hogy a zálogjogosult kérelme elkésett, úgy ebben az esetben is rendelkezik a végrehajtás felfüggesztéséről az elutasító végzés jogerőre emelkedéséig.

VI.2. A végrehajtás felfüggesztése az uniós jog alapján

A végrehajtás uniós jog alapján történő felfüggesztését a 2005. évi XLI. törvény 4. §-a iktatta be a Vht. 48. § (8) bekezdésébe, amely 2005. október elsejétől hatályos, és a végrehajtás felfüggesztésének vagy folytatása biztosíték adásához kötésének a közösségi jog alapján megillető lehetőségét szabályozza, egyidejűleg a végrehajtást foganatosító bíróság kizárólagos hatáskörébe és

illetékességébe utalva az adós erre irányuló kérelmeinek az elbírálását.⁸

A végrehajtás fenti bekezdés alapján történő felfüggesztése tartalmát tekintve jobban illene a Vht. 49. §-ába, mert minden esetben a végrehajtás alapjául szolgáló határozattal vagy okirattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemhez kapcsolódik.

Ide tartozik a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló 805/2004/EK rendelet 23. cikke, az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról szóló 1896/2006/EK rendelet 23. cikke, a kis értékű követelések európai eljárásának a bevezetéséről szóló 861/2007/EK rendelet 23. cikke, a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet 21. cikk (3) bekezdése, valamint az 1215/2012/EU rendelet 44. cikke szerinti kérelmek.

VI. 3. A végrehajtás felfüggesztése végrehajtható okirat és a végrehajtó intézkedése elleni jogorvoslat esetén

A végrehajtás felfüggesztéseinek további eseteit a Vht.49. §-a szabályozza, miszerint ha a végrehajtható okirat vagy a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal éltek, a jogorvoslatot elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti, illetve a bíróság a végrehajtást azokban az esetekben is felfüggesztheti, amelyekben ezt a Pp. vagy más törvény lehetővé teszi. (Vht.49. § (1) és (2) bekezdés)

A Vht. 49. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtás felfüggesztésére a végrehajtás elrendelése, és a végrehajtás foganatosítása során egyaránt sor kerülhet, hiszen mind a két szakaszban lehetőség van jogorvoslat előterjesztésére.

Az elrendelés körében a végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem, a végrehajtási záradék

⁸ Kiss Nikolett-Osztovics András- Pomeisl András- Willám Krisztián, A bírósági végrehajtásról szóló törvény Nagykomentárja, OPTEN Informatikai Kft. 2015 297. old.

törlése, valamint a kézbesítési kifogás előterjesztése a leggyakoribb eset, amellyel egyidejűleg az adós végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet is előterjesztett. Abban az esetben, ha az e körben előterjesztett jogorvoslati kérelmek sikerrel járnak, így a részben vagy egészben alapját veszti, úgy a végrehajtás korlátozni kell vagy meg kell szüntetni és amennyiben az adós úgy kívánja a tőle behajtott összegek tekintetében visszvégrehajtásnak van helye.

A jogorvoslati kérelmet elbíráló bíróság ilyen esetekben a végrehajtást nemcsak kérelemre de hivatalból is felfüggesztheti, amennyiben azt látja, hogy a jogorvoslat várhatóan az adós számára kedvező eredményre vezet, illetve ha a végrehajtási cselekmények jellege kizárja az okozott sérelem orvoslását. A bíróságnak e körben össze kell vetnie a végrehajtás felfüggesztésével, illetve folytatásával az adóst és a végrehajtást kérőt éri hátrányokat.

A végrehajtás foganatosítása körében pedig az önálló bírósági végrehajtó intézkedése vagy intézkedésének az elmulasztása miatt előterjesztett végrehajtási kifogásra tekintettel egyúttal a végrehajtás felfüggesztését is kéri.

Amennyiben a végrehajtási kifogás határidőben érkezik, a végrehajtást foganatosító bíróság az összes körülményt mérlegelve dönt arról, hogy a kifogásra tekintettel a végrehajtást felfüggeszti-e vagy sem.

Végrehajtási kifogás előterjesztése esetén azonban a bíróság hivatalból és kérelemre is dönthet. Az ingatlan végrehajtás során a végrehajtó által megállapított becsértékkal szemben előterjesztett végrehajtási kifogás esetén azonban bár a jogszabály nem írja elő kötelezően a végrehajtás felfüggesztését, mégis kialakult az a bírói gyakorlat, hogy a bíróság a kifogás jogerős elbírálásáig felfüggeszti a végrehajtást. Ennek gyakorlati indoka abban nyilvánul meg, hogy az ingatlan becsértékének végrehajtó általi megállapításának megfeleltetése szakkérdés, amelynek tisztázására a bírósági igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőt rendel ki. A szakértői vélemény elkészítése hosszabb időt általában heteket, hónapokat vesz igénybe, és tekintettel a szakértői véleménnyel szemben előterjeszhető jogorvoslati lehetőségekre a bíróság jogerős döntéséig adott esetben akár évek is eltelhetnek.

VI.4. A végrehajtás felfüggesztés más jogszabályok alapján

A Vht.49. § (2) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a végrehajtást azokban az esetekben is felfüggesztheti, amelyekben ezt a Pp. vagy más törvény lehetővé teszi.

Fenti rendelkezés azokra az eljárásokra utal, amelyek nem a végrehajtás fogatosítását jelentik, hanem amelyeket külön törvények rendeznek, meghatározva azt, hogy melyik eljárásba melyik bíróság avatkozhat be a fogatosított végrehajtási eljárásba, mint pl. választottbíróági törvény, fogyasztóvédelemről szóló törvény.

A végrehajtást fogatosító bíróság fentiek szerinti felfüggesztést nem alkalmazhatja, mivel arra kizárólag a Pp. vagy más külön törvényben meghatározott speciális bírósági eljárások esetén speciális eljárásokban eljáró bíróság megítélési körébe tartozik.

A Pp. számos esetben teszi lehetővé a végrehajtás alapjául szolgáló határozat végrehajthatóságának a felfüggesztését, ami azonban nem egyelő a végrehajtás Vht szerinti felfüggesztésével. Ide tartozik például a kézbesítési kifogás. A felfüggesztésnek e formáját azonban meg kell különböztetnünk attól, amikor végrehajtási per esetén a végrehajtási eljárás kerül felfüggesztésre, mint pl. foglalás tűrése iránti per, végrehajtás megszüntetése illetve korlátozása iránti per. Szintén ide tartozik az igényper, ami azonban annyiban tér el az előzőektől, hogy nem az egész végrehajtási eljárás kerül felfüggesztésre, hanem a felfüggesztés kizárólag az igényelt vagyontárgyra terjed ki.

A végrehajtás felfüggesztésére sor kerülhet perorvoslati eljárásban is, mind rendes, mind rendkívüli perorvoslatok esetében, és ilyenkor a perorvoslati kérelem elbírálására jogosult másodfokú bíróság a Pp. szabályai alapján rendeli el a végrehajtás felfüggesztését.

A végrehajtást fogatosító bíróság tehát nem tudja arra tekintettel felfüggeszteni a végrehajtást, hogy az adós peres eljárást kíván kezdeményezni a végrehajtást kérővel szemben.

VII. A végrehajtás felfüggesztésének gyakorlati problémái

A hatékony jogérvényesítés és a jogbiztonság elve megköveteli azt, hogy a végrehajtás felfüggesztésére csak kivételesen indokolt esetben kerüljön sor.

Tekintettel arra, hogy a végrehajtást kérőnek jogos érdeke fűződik a követelés ésszerű időn belül történő megtérüléséhez a végrehajtás felfüggesztése nem terjeszkedhet túl a feltétlenül szükséges mértéken. A szüksége mérték meghatározása során figyelemmel kell lenni a felfüggesztés okára, céljára, valamint a felek mérlegelés körébe vont méltányos érdekeire.

A Vht. 50.§ (1) bekezdésében a felfüggesztés tárgyi hatályát szabályozza, amikor kimondja, hogy nem terjed ki a felfüggesztés a végrehajtás fogantatosítása során szükséges döntések meghozatalára, és a felfüggesztést megelőzően előterjesztett végrehajtási jogorvoslati kérelmek elbírálására.

Bizonyos esetekben a felfüggesztés csak egyes vagyontárgyakra, mint például a zálogjogosult kérelme alapján indult eljárásban a felfüggesztés a bekapcsolódással érintett lefoglalt ingó, ingatlan vagyontárgyra terjed ki.

A Vht.50.§ (2) bekezdésében a felfüggesztés időbeli hatályát tekintve egyértelmű rendelkezést tartalma arra nézve, hogy a végrehajtás felfüggesztésének hatálya a felfüggesztést elrendelő határozat meghozatalának időpontjában állnak be, tehát sem a határozat kézbesítése, sem más eljárási cselekmény nem befolyásolja azt.

A Vht nem midig tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a felfüggesztés meddig tart.

A bírói gyakorlatban problémaként merül fel, és nincs egységes álláspont arra nézve, hogy a bíróság a végrehajtásnak a felfüggesztését határozott, vagy határozatlan időre rendeli-e el.

Álláspontom szerint nincs kizáró oka a határozott időre történő felfüggesztésnek, amit a végrehajtást kérő érdeke, valamint a jogbiztonság elve is indokol.

A tanulmány első részében a végrehajtást kérő kérelmére történő felfüggesztés során kifejtésre került, hogy visszaélésre adhat alapot és mások érdekét is sértheti a végrehajtást kérő kérelmére határozatlan időre történő felfüggesztés, ugyanakkor figyelembe véve, hogy a végrehajtást kérő az ügy ura, jogában áll ezt kérni a bíróságtól.

Véleményem szerint tekintettel arra, hogy a Vht. 50. § (6) bekezdése alapján a felfüggesztés fenntartásának az indokoltságát a felfüggesztést elrendelő bíróság bármelyik fél indokolt kérelmére felülvizsgálja, nincs akadálya az adós kérelmére a végrehajtás határozatlan időre történő felfüggesztésének sem.

Álláspontom szerint ezt alátámasztja a Vht. 48.§ (6) bekezdése amikor kimondja, hogy ha végrehajtás ingatlan kiürítése iránt folyik, felfüggesztés az adós kérelmére egy ízben, legfeljebb 6 hónapra rendelhető el.

A határozatlan időre történő felfüggesztés azonban azt a veszélyt rejti magában, hogy azokban a méltányolható körülményekben, amelyekre tekintettel a bíróság felfüggesztette a végrehajtást, változás nem következik be, így a bíróság nem intézkedhet a végrehajtási eljárás folytatásáról.

A gyakorlatban az adósok legtöbbször határozott időre kérik a végrehajtásnak a felfüggesztését, és a bíróság általi megnyilatkoztatást követően a végrehajtást kérők is határozott ideig járulnak hozzá a végrehajtás felfüggesztéséhez.

A jogalkotó a bíróság számára viszonylag rövid időt szab arra, hogy a felfüggesztésről döntést hozzon, amikor a Vht. 50.§ (2) bekezdésében kimondja, hogy a bíróság a végrehajtás felfüggesztése tárgyában 15 napon belül dönt, és döntését haladéktalanul közli a végrehajtóval.

Álláspontom szerint a 15 napos határidő a végrehajtást kérő kérelmére történő felfüggesztések

esetében tartható, az adós által előterjesztett kérelem esetében pedig kizárólag akkor, ha az adós esetleges hiánypótlási felhívását követően a felfüggesztést megalapozó méltányolható körülmények tekintetében a bíróság a végrehajtást a végrehajtást kérő megnyilatkoztatása nélkül függeszti fel.

A bíróságnak a végrehajtás felfüggesztéséről szóló végzést haladéktalanul kézbesítenie kell a végrehajtónak, amire a gyakorlatban sok esetben telefonon vagy telefaxon kerül sor, figyelemmel arra, hogy a határozat hatályának beállta után a végrehajtó által esetlegesen végzett eljárási cselekmények törvénysértőek.⁹

Tekintettel arra, hogy a bírósági végrehajtás felfüggesztése minden esetben bírói döntést feltételez, így a végrehajtás felfüggesztésének a hatálya is mindaddig fennmarad, amíg a bíróság a felfüggesztés megszüntetéséről nem rendelkezik.¹⁰

A fentiek alapján a bíróságnak munkavégzése során a jogszabályokat és ügyviteli szabályokat be kell tartania, így nem fordulhat elő olyan eset, hogy egy felfüggesztett végrehajtás esetében a felfüggesztés megszüntetéséről a bíróság nem hoz döntést.

VIII. Összefoglalás

A tanulmány igyekezett egy átfogó képet adni arról, hogy a végrehajtás felfüggesztésének jogintézménye a jogalkotó által teljes körűen szabályozást nyert, és lehetőséget biztosít arra, hogy a végrehajtás ne egy szükségszerűen végbemenő folyamat legyen, hanem megállítható mind a végrehajtást kérő, mind pedig az adós kérelmére.

A jogbiztonság elvét, valamint a végrehajtást kérőnek a követelés megtérüléséhez fűződő jogos érdekét szem előtt tartva a felfüggesztés azonban nem terjedhet túl a feltétlenül szükséges mértéken, a mérték meghatározásánál pedig figyelemmel kell lenni a felfüggesztés okára, céljára, valamint a felek mérlegelés körébe vonható méltányos érdekeire.

⁹ BH1983.284.

¹⁰ BH2010.189.

Felhasznált irodalom

Jogsabályok jegyzéke

- A polgári törvénykezési rendtartás tárgyában született 1868. évi LIV. törvénycikk
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. CXXX. törvény
- 14/1979. (IX.17.) IM rendelet
- A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény,

Eseti döntések

- BH1983.284.
- BH1997.346.
- BH1999.215.
- BH2010.189.